

No 24

Eva Nordenskiöld

Svenska Teknologföreningens verksamhet
under år 1948

STYRELSENS BERÄTTELSE

ÖVER

FÖRENINGENS VERKSAMHET ÅR 1948

OCH

FÖRENINGENS EKONOMISKA FÖR- VALTNING ÅR 1948

TILL BEHANDLING VID SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS
ORDINARIE STÄMMA DEN 23 MARS 1949

BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN INOM FÖRENINGENS
AVDELNINGAR UNDER ÅR 1948

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS HANDLINGAR N:R 351.

Svenska Teknologföreningens verksamhet under år 1948

Till Svenska Teknologföreningen.

Styrelsen för Svenska Teknologföreningen får härmed avgiva berättelse över föreningens verksamhet år 1948.

Ledamöter

Under året har införts juniorledamotskap i föreningen. Detta innebär, att studerande vid svensk teknisk högskola, som efter uppflyttning till tredje årskursen bedrivit ett års studier i denna årskurs, äger på resp. studentkårs tillstyrkan inträda som junior i föreningen. På detta sätt har föreningen under året tillförts 431 juniorer däruv 283 från KTH och 148 från CTH.

Ordinarie ledamöter ha ökat med 359.

Däruv utgjorde 172 nyutexaminerade från KTH

70 » » CTH

110 invalda

7 beviljade återinträden av sådana som tidigare lämnat föreningen.

Vid utgången av 1948 funnos 431 juniorledamöter

6 283 ordinarie ledamöter

7 hedersledamöter

Av dessa inalles 6 721 voro 3 307 bosatta inom Stockholms lokalportoområde

3 237 annorstädes i Sverige

177 i utlandet.

Föreningen har såvitt känt under året genom döden förlorat 56 ledamöter.

Styrelse och funktionärer

Förteckning över densamma återfinnes i föreningens matrikelsupplement för 1948, sid. 5.

Nämnder och ständiga kommittéer

Se matrikeln för 1947 sid. 9—10.

Klubbnämnden har på egen begäran upplösts med utgången av år 1948.

Sammanträden, föredrag m. m.

Antalet allmänna sammanträden, stämmorna medräknade, har under året uppgått till 6.

Antalet avdelningssammanträden har varit:

Avd. M.....	9 st.	Avd. T.....	3 st.
E.....	14 »	S.....	8 »
A.....	11 »	I.....	6 »
V.....	10 »	G.....	5 »
K—B.....	9 »	F.....	10 »

eller sammanlagt 85 st.

Vid föreningens allmänna sammankomster förekom följande:

- Den 18 februari: Extra stämma för behandling av förslag till nya stadgar syftande bl. a. till införande av juniorskap i föreningen. Föredrag: Zivil-Ingenieur E. Hoffman: Die Reorganisation des Berufsstandes der deutschen Ingenieure nach dem Kriege.
- Den 18 mars: Ordinarie stämma. Ingick liksom årsmötet som delprogram i den samtidigt pågående ingenjörsvveckan 11—19 mars omfattande 23 tekniska föreningar.
- Den 19 mars: Årsmöte. Föredrag: Professor D. Porter: Work Simplification in American Industry.
- Den 1 september: Höstmöte i Bofors. Som AB Bofors' gäster besågs verkstäder, skjutfält, Nobelkruts fabriker, Kilstaverken. Föredrag: Disponent E. Wijkander om AB Bofors och dess verksamhet. Direktör S. R:son Sohlman om Bofors Nobelkrut.
- Den 7 oktober: Föredrag: Dr Ernst Alexandersson: Forskning och ingenjörsvetenskap vid General Electric Co.
- Den 24 november: Ordinarie höststämma följd på KTH av spexet »Babbel-babbel eller Förbistrade tider».

Kursverksamheten

Under året har kursverksamheten inom föreningen ökats. Utöver tre hållna kurser i kursnämndens regi ha avdelningarna stått som arran-

görer för sex kurser inom sina specialområden. Dessa senare redovisas under avdelningarnas årsberättelser. Föreningens kurser ha varit:

Den 2—4 februari: Patenträtt. Omfattande 15 föreläsningar.

Den 20—22 maj: Finmekanik. » 15 »

Den 2—4 december: »AB Stålgrejer» upplagd som konferens inom ett fingerat företag behandlande frågor om utbildning, fortbildning och samordning av personal.

Remisser

Föreningen har erhållit på remiss och avgivit yttrande över följande förslag:

Betänkande med förslag ang. försvarets organisation (SOU 1947: 72 o. 73)

Betänkande med förslag rörande vissa frågor avseende det inrikes trafikväsendet (SOU 1947: 85)

Betänkande rörande Sveriges smalspåriga järnvägar III (SOU 1948: 9)

Betänkande med förslag till byggande av fiskehamnar (SOU 1947: 63)

Betänkande ang. skärgårdstrafiken m. m. (SOU 1948: 10)

Betänkande ang. Statens järnvägars organisation (SOU 1948: 13)

Betänkande rörande vägnämndernas och länsvägnämndernas arbetsuppgifter m. m. (SOU 1948: 18)

Betänkande med utredning och förslag ang. utbildningen av lantmätare och lantbruksingenjörer (SOU 1947: 68)

Förslag till allmänna föreskrifter till förekommande av skada genom inverkan av röntgenstrålar eller radioaktivt ämne

Betänkande med förslag till ny Kungl. Maj:ts förordning ang. explosiva varor m. m. (SOU 1948: 8)

Betänkande med förslag till åtgärder för höjande av trafiksäkerheten (SOU 1948: 20)

Betänkande med förslag till vägtrafikförordning m. m. (avgivet av 1944 års trafikförfattningssakkunniga) (SOU 1948: 34)

Samarbete med svenska tekniska föreningar

Svenska Ingenjörsföreningars nämnd har som organ för samarbetet mellan STF och 39 andra tekniska föreningar i landet haft två sammanträden.

Den 11—19 mars hölls i Stockholm under Teknologföreningens ledning en allmän ingenjörsvvecka under mottot »Åtgärder för produktionsökning». I samarbetet deltog 23 tekniska föreningar med olika föredrag inom sina specialfack.

Samarbete med utländska föreningar

Société des Ingénieurs Civils de France firade i maj—juni sitt 100-årsjubileum i Paris. Teknologföreningen representerades därvid av direktör Anders Ahlén och direktör Karl Wessel.

Samtidigt firade också Österreichischer Ingenieur- und Architekten Verein i Wien sitt 100-årsjubileum. Föreningens representant var vid detta tillfälle arkitekt Mats Linnman.

Föreningens verkst. direktör deltog i augusti i Suomalaisten Teknikkojen Seuras sommarmöte i Åbo och Tekniska Föreningens i Finland möte i Borgå och Helsingfors.

I oktober hölls på inbjudan av de tre största engelska ingenjörsföreningarna en samarbetskonferens i London. I mötet deltog 8 europeiska och USA:s ledande ingenjörssammanslutningar. Teknologföreningen representerades vid konferensen av flygöverdirektör Clas Sparre och föreningens verkst. direktör.

Föreningen har under året besökts av representanter för bl. a. amerikanska, engelska, schweiziska och de nordiska grannländernas samarbetsbetande ingenjörsföreningar.

Medlemskap i andra föreningar m. m.

Under 1948 har föreningen varit representerad i

Föreningen Tekniska Museet

Internationale Vereinigung für Brückenbau und Hochbau

Svenska Uppfinnarkontoret

Svenska industrins praktiknämnd

Sakkunnigämnden i trafik- och bilmål

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna

Sveriges Standardiseringskommission

Nordiska Samarbetskommittén

Centralkommittén för internationella ingenjörskongresser

Sveriges Tekniskt-Industriella Skiljedomsinstitut

Svenska Ingenjörsföreningars nämnd

Internationella Materialprovningföreningen

Tekniska Nomenklaturcentralen

Svetskommissionen

Congrès de Navigation

Bibliotek

Biblioteksnämnden har sammanträtt den 29 januari, 1 juni, 29 september och 7 december.

Under året har genom K Tekniska Högskolans Biblioteks försorg större delen av de utländska, äldre tidskriftsårgångarna, ingående i

föreningens deposition, som icke voro erforderliga vare sig på KTHB eller CTHB blivit placerade vid Malmö Stadsbibliotek, K Patentverkets bibliotek och Hantverksinstitutets bibliotek.

Biblioteket har under året erhållit ett 40-tal nya böcker och tidskrifter. Antalet löpande tidskrifter i biblioteket är omkring 450.

De direkta kostnaderna för biblioteket ha varit 6 730 kronor.

Teknisk Tidskrift

Teknisk Tidskrift utkom under 1948 med sin 78:e årgång. Medelnettoppagan har ökat till 9 129 exemplar. Den ytterligare skärpningen av pappersransoneringen har minskat antalet textsidor från föregående år med 100 eller till 868 sidor. Tidskriftens omslutning har ökat något liksom vinsten.

Gåvor

Från AB Zander & Ingeström har föreningen fått mottaga 100 000 kronor till stipendiefond. Se närmare härom i redogörelsen för den ekonomiska förvaltningen sid. 9.

Utdrag ur berättelser över Svenska Teknologföreningens avdelningars verksamhet under år 1948

Avdelningen för Mekanik

Medlemmar

Antalet medlemmar vid årsskiftet var 1 275, innebärande en ökning under året av 46.

Styrelse och funktionärer

Se matrikulsupplement för 1948 sid. 6.

Sammanträden

Under året har hållits 9 sammanträden. Vårmöte ägde rum den 11. maj med besök hos Nymans Verkstäder, Upsala, och middag på Flustret.

Föredrag

- Den 13 jan.: Civiling. J. AVERSTEN: »Svetsning av AGA lätta gasbehållare.»
Ing. SVEN HEDLUND: »Tillverkning av grövre svetsade rör.»
Ing. E BYLIN: »Brännsvetsning av cykelramar.»
Civiling. R BOUTARD: »Svetsning av pendelaxelboggier.»
- Den 10 febr.: Diplom. E LUNDGREN: »Glimtar ur verktygsmaskinernas historia.»
- Den 19 mars: Ing. N HENNERGREN: »Tillverkningsberedning.»
Civiling. O SVAHN: »Bearbetningstekniska perspektiv.»
- Den 13 april: Mr. G CONWAY: »Modern high temperature materials with a reference to their application to the gas turbine.»
- Den 14 sept.: Civiling. H CALONIUS: »Projektering, utförande och drift av elmotoranläggningar.»
- Den 12 okt.: Civiling. G LUNDGREN: »Bearbetningsteknik i amerikansk bilindustri i dag.»
Civiling. O SVAHN: »Olympiautställningen i London aug.—sept. 1948. Utvecklingslinjer inom verktygsmaskinområdet.»
- Den 9 nov.: Direktör V NORDSTRÖM: »Kombinerad gasturbin- och ångturbinanläggning.»
- Den 7 dec.: Professor J TANDBERG: »Tegnér och naturvetenskaperna.»

Kommittéer

A. Standardiseringskommittéer.

Avdelningen har avgivit yttrande över följande standardiseringsförslag:

SMS 341 betr. borrhuckar	SMS 359 betr. konkav- och konvexfräsar
SMS 342 » pressverktyg	SMS 361 » skruvar och muttrar
SMS 343 » lyftöglor	SMS 364 » pinnskruvar
SMS 344 » pressverktyg	SMS 365 » höga muttrar
SMS 346 » snäckfräsar	SMS 366 » underläggsbrickor
SMS 353 » pressverktyg	SIS-särtryck 6 beteckningar för ytbehandlingar
SMS 354 » pressverktyg	

B. Normeringskommittéer.

Avdelningens normkommitté för kompressorer, subkommitté 1: Kolvkompressorer, har till SIS överlämnat sitt slutgiltiga förslag till provningsnormer, vilket av SIS fastställts den 15. december 1948.

Normkommittéernas övriga uppgifter äro i stort sett avslutade eller avvecklade.

C. Automobil- och motortekniska kommittén.

Kommittén har under året hållit ett sammanträde. Förslag till »Kvalitetsbestämmelser för flytande motorbränslen» har utarbetats och överlämnats till avdelningen.

D. Kommittén för värmeströmsteknik.

Kommittén har sammanträtt 4 gånger under året.

Samarbete med andra sammanslutningar

Avdelningen har samarbetat med Svenska Teknologföreningens kommitté för svetsteknik och med andra föreningens avdelningar, som inbjudits till en del sammanträden. Avdelningen har i sin tur inbjudits till andra avdelningars sammanträden.

Ekonomi

Anslaget från STF har varit 1 650: — kr jämte ett extra anslag på 825: — kr. Avkastningen från Nils Fredrikssons fond har uppgått till 179: 60 kr.

Avdelningen Svenska Elektroingenjörssföreningen

Medlemmar

Antalet medlemmar vid årsskiftet var 1 414, innebärande en ökning under året av 181.

Styrelse och funktionärer

Se matrikelsupplement för 1948 sid. 6.

Sammanträden

Under året ha hållits 14 sammanträden.

Föredrag- och diskussioner

- Den 16 jan.: Övering. H. LIANDER: »Aktuellt om transformatorolja». Anföranden av kraftverksdir. C E SÖDERBAUM och civiling. A ELGENBERG om »Transformatoroljan i den praktiska driften» och »Provningsverksamheten för transformatorolja vid Vattenfallsstyrelsens provningsanstalt».
- Den 6 febr.: A SCHLEIMAN-JENSEN: »Glimtar från tillverknings-, utvecklings- och forskningsavdelningarna vid en inhemsk elektronrörsfabrik». Kompletterande anföranden av civilingenjörerna S GRENLER: »Rundradiorörens teknologiska utveckling», N BACKMARK: »Glas-metallförbindningar» och G SVALA: »Mätmetoder vid konstruktion av mikrovågsrör».
- Den 20 febr.: Tekn. dr ERIK MORATH: »Elektriska småmotorer».
- Den 5 mars: Byrådir. ÅKE KARSBERG: »Trafiksäkerhet och signalanordningar vid järnvägar». Ett flertal diskussionsinlägg.
- Den 17 mars: Driftsdir. F PETRI: »Kraftmobilisering och vattenhushållning vid kraftverken i vattenbristtid». Överdir. G NILSSON: »Hur kan industrins kraftbehov tillgodoses under de närmast följande åren?»
- Den 2 april: Civiling. Gösta Bergh: »Teletekniska hjälpmedel på kontor och i verkstäder».
- Den 16 april: Fil. lic. BERTIL STÅLHANE: »Vilka möjligheter erbjuda olika typer av icke linjära motstånd?»
- Den 10 sept.: Professor H ALFVÉN: »Trokoidformade elektronstrålar och deras användning i elektronrör (s. k. trokotroner)».

- Den 21 sept.: Övering. Bo RATHSMAN: »Nätmodeller, deras konstruktion och användning». Byråing. SVEN LALANDER: »Nätmodellundersökningar på det svenska storkraftssystemet».
- Den 1 okt.: Redogörelse för CCIR-konferensen i Stockholm och CER-konferensen i Köpenhamn 1948 samt URSI-konferensen i Stockholm 1948.
- Den 15 okt.: Redogörelse från Andra internationella elvärmekonferensen i Haag 1947, Cigré-konferensen i Paris 1948 och ICI-mötet i Paris 1948.
- Den 5 nov.: Civilingenjörerna A CARLANDER, G SVALA och ERIK LARSSON: »Elektroniska hjälpmedel inom industrin».
- Den 19 nov.: Civiling. G THIELERS: »Den moderna enfasbaumotorn». Övering. H ÖFVERHOLM: »Göteborgaren — ett svenskt snabbmotortåg».
- Den 3 dec.: Docent BÖRJE KULLENBERG: »Något om Albatross-expeditionen och dess nya metoder.»

Dagens eko

- Den 10 sept.: Ingenjör ERIK HULLING redogjorde för det nya förstärkarelementet transistoren.
- Den 15 okt.: Tekn. dr I HERLITZ lämnade upplysningar om det pågående IEC-mötet i Stockholm.

Kommittéer

- A. Föreningens vid årets slut bestående kommittéer:
- Svenska kommittén för nordiska elektroteknikermöten.
Svenska Elektroingenjörssföreningens högskolekommitté.
- B. Representanter i andra kommittéer:
- Svenska Elektriska Kommissionens (SEK) fullmäktige: övering. Å VRETHEM, professor EMIL ALM, byrådir. E MALMGREN.
Svenska Centralkommittén för Internationella Ingenjörskongresser: tekn. dr I HERLITZ.
Svenska Teknologföreningens kommitté för svetsteknik: dir. B ANDERSSON.
Svenska Teknologföreningens kommitté för utarbetande av allmänna bestämmelser för kontrakt vid elektriska entreprenader: övering: a G MOTHANDER och F JACOBSSON.
Svenska Elverksföreningens kommitté för granskning av förslag till revision av 1939 års säkerhetsföreskrifter för elektriska starkströmsanläggningar: driftschef Bo HENNING.
K Mynt- och Justeringsverkets kommitté inom verket för förslag till bestämmelser avseende nya elektriska och fotometriska enheter: driftsdir. FOLKE PETRI.

Standardiseringsfrågor

Normer för pådrag-, regler- och skyddsapparatur för elektriska maskiner (SEN 5—1947).

Normer för benämningar inom elkraftindustrin (SEN 42—1947).

Normer för funktionsprovning av elvärmeapparater för hushåll (SEN 41).

Normer för relänoomenklatur (SEN 43).

Normer för transformatorolja (SEN 0101—0107).

Desutom tillstyrktes Teknologföreningens godkännande av dess kommittés förslag till normalkontrakt för elektriska maskiner, hissar och installationer.

Under året har införts nya regler för behandling av normförslag, innebärande möjligheter för föreningens medlemmar att aktivt delta i granskningsarbetet.

Samarbete med andra sammanslutningar

Andra institutioner och sammanslutningar ha inbjudits närvara vid en del av föreningens sammanträden. Föreningen har vidare varit inbjuden till en del sammanträden inom andra avdelningar av Svenska Teknologföreningen.

Föreningen har besökts av vice ordföranden, mr. D V HOSEASON, och sekreteraren, mr. K W BRASHER i The Institution of Electrical Engineers i London samt ingenjörerna BRAATEN och HOL från den norska kraftindustrin.

Hyllningar

I anslutning till professor EMIL ALMS 70-årsdag tog föreningen initiativet till bildandet av en fond för främjande av den elektrotekniska undervisningen vid KTH. Fonden, som benämnes Almfonden, uppgick vid årets slut till 33 216: 29 kr och har överlämnats till KTH.

Remisser

Föreningen har utarbetat yttrande över Medicinalstyrelsens förslag till allmänna föreskrifter till förekommande av skada genom inverkan av röntgenstrålar eller radioaktivt ämne.

Kursverksamhet

På våren anordnades en kurs om elektromagnetiska svängningar omfattande 12 dubbelföreläsningar av professor K WILLY WAGNER.

Ekonomi

Anslaget från STF har varit 2 300: — kr jämte ett extra anslag på 1 150: — kr.

Elektroteknikfonden uppgick vid årets slut till 8 010: 13 kr och Ragnar Holmers minnesfond till 16 471: 78 kr varav i disponibel avkastning 5 127: 50.

Svenska Arkitektföreningen

Medlemmar

Antalet medlemmar vid årsskiftet var 286, innebärande en ökning av 6.

Styrelse och funktionärer

Se matrikelsupplement för 1948 sid. 6.

Sammanträden

Under året ha 9 ordinarie sammanträden hållits, desutom extra sammanträden och visningar. Vårfesten hölls i samband med SAR:s riksmöte i Stockholm, varvid Arkitektföreningen bidrog med ett spex. Den egentliga vårfesten förlades till Drottningholms teater.

Föredrag och diskussioner

- Den 19 jan.: Vårrevy 1948. Arkitekt PETER CELSING berättade om sina erfarenheter som arkitekt i Syrien och Palestina.
- Den 23 febr.: »Bostadsmiljö» — diskussion med inledningsanförande av professor NILS AHRBOM med inlägg av byggmästare OLLE ENKVIST och arkitekt Sune Lindström.
- Den 15 mars: »Byggkonfektion och beställningsskrädderi». Diskussion med inledningsföredrag av övering. A KINDSTRAND, stadsplanedir. S MARKELIUS och arkitekt Y STEEN.
- Den 13 maj: Professor ADOLF G SCHNECK, Stuttgart. »Arkitektur och inredningskonst».
- Den 25 maj: Demonstration av utställningen »Schweiz bygger», med inledningsanförande av arkitekt HERMANN BAUR.
- Den 30 juni: »Generalplan och experimentkvarter i Milano», föredrag av arkitekt PIERO BOTTONI, Milano.

- Den 20 sept.: »The need for a new Monumentality», Dr S GIEDION, Zürich.
- Den 23 sept.: Demonstration av hemslöjdsutställningen i Liljevalchs konsthall.
- Den 18 okt.: »Architecture a Broad Issue», arkitekt RICHARD J NEUTRA, Los Angeles.
- Den 15 nov.: Höstrevy. Arkitekt GEORG SCHERMAN berättade intryck från en resa till USA och Bahamas.
- Den 13 dec.: Julfest. Spexet »L'Anniversario eller Gamle Spatt tar adjö».

Representanter och ombud

Föreningens representanter i andra sammanslutningar och kommittéer ha varit:

Comité Permanent International des Architects: arkitekt HAKON AHLBERG, professorerna PAUL HEDQVIST och IVAR TENGBOM

The Council of the International Federation for Housing and Town Planning: arkitekterna SUNE LINDSTRÖM och TAGE WILLIAM-OLSSON
Samfundet för Byggnadsvård: arkitekt NILS STERNER

Samarbetsdelegation av skilda yrkesgrupper som intressera sig för husdjurshygien: arkitekt TORVALD ÅKESSON

Svenska Teknologföreningens kommitté för svetsteknik: arkitekt L M GIERTZ

Forskarnas Kontakt Organ vid Ingenjörsvetenskapsakademien: kontaktman: arkitekt L M GIERTZ

Samarbetskommittén för byggnadsfrågor: arkitekt ERIK DAHL, ordinarie, arkitekt GUSTAV KAUNITZ, suppleant

Organisationskommittén 1948 i SAR: arkitekt HANS ÅKERBLAD, ordinarie, arkitekt ERIK DAHLBERG, suppleant

Samarbetskommitténs för byggnadsfrågor antikrångelmöte: arkitekterna HELGE ZIMDAHL och GEORG SCHERMAN

Svenska Slöjdföreningens konferens på Vår gård: arkitekterna KARL ERIK HJALMARSON och TORBJÖRN OLSSON

Av föreningen föreslagna representanter i

Rådet till skydd för Stockholms skönhet: professor PAUL HEDQVIST
Kommittén för byggstandardisering: stadsplanedir. SVEN MARKELIUS och arkitekt GUSTAF CLASON

Statens kommitté för byggnadsforskning: stadsplanedir. SVEN MARKELIUS

Tidskriften Byggmästaren

Tidskriften Byggmästaren, organ för Stockholms Byggnadsförening, Svenska Arkitektföreningen och Svenska Arkitekters Riksförbund, har

under året utkommit med 26 nummer och ett sammanlagt sidantal av 492.

Redaktörer: Arkitekt LEIF REINIUS och civilingenjör HARRY BERNHARD 1/1—30/6 och civilingenjör Gunnar Essunger 1/7—31/12. Redaktionssekreterare: fil. mag. INGA MARI LÖNNROTH.

Av SAF valda medlemmar i Tidskriften Byggmästarens styrelse och redaktionskommitté voro vid årets slut arkitekterna BENGT GATE, TORE WEBJÖRN och TORBJÖRN OLSSON och som suppleant GÖRAN SIDENBLADH.

Samarbete med andra sammanslutningar

I samarbete med Svenska Slöjdföreningens Facksektion har ett sammanträde och två visningar av utställningar hållits. I anslutning till SAR:s riksmöte avhölls vårfesten.

Till vissa av föreningens sammanträden ha STF:s avdelning V, Stockholms Byggnadsförening, SIM:s och SAR:s stockholmsmedlemmar inbjudits.

Föreningen har även inbjudits till några av Stockholms Byggnadsföreningens sammanträden samt till vissa föreläsningar på Tekniska Högskolan.

Ekonomi

Anslaget från STF har varit 1 650: — kr jämte ett extra anslag på 825: — kr. Dessutom 1 000: — kr för täckande av tidigare underskott.

Arkitektkassan uppgår vid årets slut till 765: 62 kr, Byggnadssamfundets donationsfond till 10 876: 87 kr, varav 4 000: — i aktier i AB Tidskriften Byggmästaren och 600: — i aktier i AB Byggtjänst och Kasper Salins donationsfond till 18 734: 25 kr, varav i disponibel avkastning 4 534: 25 kr.

Avdelningen för Väg- och Vattenbyggnadskonst

Medlemmar

Antalet medlemmar vid årsskiftet var 1 349, innebärande en ökning av 118.

Styrelse och funktionärer

Se matrikelsupplement för 1948 sid. 7.

Sammanträden

Avdelningen har hållit 6 ordinarie och 4 extra sammanträden. Dessutom har anordnats demonstration av Statens Hantverksinstitut. Vår-

mötet ägde rum i Göteborg den 7—8 maj i samarbete med SVR och Tekniska Samfundet.

Föredrag m. m.

- Den 9 febr.: Redogörelser för forskningsarbeten med anslag från Statens kommitté för byggnadsforskning; Fil. dr TOR HAGERMAN: »Poregenskaper hos byggnadsmaterial».
Arkitekt MOJE BERGSTRÖM: »Brandprovning».
Civiling. SVEN G BERGSTRÖM: »Dimensionering av tryckta strävor av stål».
Civiling. BENGT NORÉN: »Träförband med bultar och mellanlägg».
- Den 16 mars: Övering. KJELL WESTMAN: »Trafikekonomiska synpunkter på vägväsendet».
- Den 12 april: Civiling. VICTOR JANSA: »Vattenreningsteknik i några amerikanska storstäder» avloppsvattenrening i kombination med avfallsbehandling. Intryck från en studieresa hösten 1947.
- Den 14 april: Arkitekt GUSTAF LETTSTRÖM: »Polsk återuppbyggnad».
- Den 7—8 maj: Hamndir. E. DELLBORG: »Göteborgs hamn som väg- och vattenbyggarintresse».
Civiling. SUNE LUNDQUIST: »Ingenjören och arkitekten».
Civiling. LENNART RÖNNMARK: »Husbyggarna och myndigheterna».
Civiling. ERIK THYREEN: »Väg- och vattenbyggarnas uppgift i bostadspolitiken».
- Den 7 juni: Professor Bo HELLSTRÖM: »Short revue of some model tests at the hydraulic laboratory, Stockholm».
- Den 13 sept.: Överdir. GUNNAR JONSSON: »Orientering om storflygplatsen och programmet för dess utbyggnad».
Civiling. STURE JAKOBSON: »Flygplatsens planläggning och utformning».
Civiling. BENGT FALK: »Flygplatsens avvattning».
Arkitekt JON IVAR JOHN: »Stations-, hangar- och verkstadsområdenas utformning».
- Den 4 okt.: Byråchef K A FRÖMAN: »Förslag till havsnivåkanal vid Panama».
- Den 25 okt.: Civiling. EVERT STROKIRK: »Byggnadsproduktionen i knapphetens tecken».
- Den 8 nov.: Professor NILS HAST: »Byggnadsproblem».
- Den 8 dec.: Civiling. NILS ODEMARK: »Betongproportionering».

Kommittéer

Permanent kommittéer:

Husbyggnadstekniska kommittén
Under året har hållits tre sammanträden. Föredragen vid den under fjol-
året hållna kursen i Husbyggnadsteknik ha utgivits som kompendium.
Trätekniska kommittén

Övriga kommittéer:

Vid årsskiftet 1948/1949 fungerande:
Husbyggnadstaxekommittén
Husbyggnadstekniska kommitténs framtida utformning
Adekvata och rationella jordartsbenämningar
Normering av programhandlingar för vatten- och avloppsarbeten
Akustiska kommittén
Nämnden för byggnadsvetenskaplig skriftserie för utlandet

Avdelningen har varit representerad i nedanstående kommittéer tillsatta av andra organisationer:

Svenska Teknologföreningens kommitté för svetsteknik: civiling. RUBEN PONTÉN.
Sveriges Riksidrottsförbunds simhallskommitté: civiling. SVEN NYCANDER.
Byggstandardiseringen: civiling. SVEN NYCANDER.

Samarbete med in- och utländska föreningar m. m.

Svenska studiekommisionen för svetsningsfrågor: professor CARL FORSELL.
Svenska Sällskapet för fotogrammetri: byråchef PERCY THAM.
Sakkunnignämnden för trafik- och bilmål: byråchef RUDOLF KOLM.
Sveriges Standardiseringskommission: övering. G CHALILLON-WINBERGH.
Svenska Betongkontrollanträdet: civiling. G VON ZWEIGBERGK, ordinarie, major TORD LINDBLAD, suppleant.
Statens kommitté för byggnadsforskning: civiling. ERIK BLOMQVIST.
Nordiska vägtekniska förbundets svenska kommitté: major ERIK P HELLSTRÖM.
Svenska Nationalkommittén i anslutning till internationella föreningen för brobyggnader och byggnadskonstruktioner: civiling. EJNAR LANDBERG.
Organisationskommittén för Nordisk Byggnadsdag: byråchef R LINDQVIST, ordinarie, civiling. E STROKIRK, suppleant
The Council of the International Federation for Housing and Town

Planning; civiling. NILS GELLERSTEDT och stadsing. ERIK BÜLOW-HÜBE, ordinarie, kapten ÅKE VIRGIN och professor TORSTEN ÅSTRÖM, suppleanter.

I juni besöktes avdelningen av ett antal brasilianska väg- och vattenbyggare på studieresa i Sverige, varvid ordnades en kamratlig sammankomst med rundtur i Stockholm med omgivningar.

Remisser

Avdelningen har utarbetat yttranden över följande remisser:

Betänkande om den allmänna bostadspolitikens organisation (utlåtandet expedierat av avdelningen)

Betänkande med förslag till byggande av fiskehamnar (SOU 1947: 63)

Betänkande rörande Sveriges smalspåriga järnvägar III (SOU 1948: 9)

Betänkande med förslag rörande vissa frågor avseende det inrikes trafikväsendet (SOU 1947: 85)

Betänkande angående skärgårdstrafiken m. m. (SOU 1948: 10)

Betänkande angående Statens Järnvägars organisation (SOU 1948: 13)

Betänkande rörande vägnämndernas och länsvägnämndernas arbetsuppgifter (SOU 1948: 18)

Betänkande med utredning och förslag ang. utbildningen av lantmätare och lantbruksingenjörer (SOU 1947: 68)

Betänkande med förslag till åtgärder för höjande av trafiksäkerheten (SOU 1948: 20)

Betänkande med förslag till vägtrafikförordning m. m. (SOU 1948: 34)

Kursverksamhet

Avdelningen har anordnat en kurs i Arbetsorganisation, dels en dagskurs dels en kvällskurs med samma program, omfattande 20 föreläsningar. Dagskursen hölls den 8—13 november och kvällskursen 2 kvällar i veckan under tiden 2 nov.—7 dec. Deltagarantalet var drygt 100 i vardera kursen.

Ahlsellstipendiet

Ahlsellska fondens resestipendium för 1948 har tilldelats civilingenjör NILS TENGVIK.

Ekonomi

Anslaget från Svenska Teknologföreningen har varit 1 650: — kr jämte ett extra anslag på 825: — kr.

Väg och vattenbyggarnas fond uppgick vid årets slut till 12 433: 56 kr. Wollmar Fellenius' teknologfond har fått mottaga en gåva på 5 000: —

kr från professor Fellenius i anledning av 50-årsdagen av hans avgångsexamen från KTH. Fonden uppgick vid årsskiftet till 10 972: 40 kr.

Husbyggarnas fond har instiftats under året. Grundplåten utgjorde 110: — kr. och sedermera har fonden tillförts 5 086: 23 kr. För verksamheten inom det husbyggnadstekniska området har använts 300: — kr. Vid årets slut uppgick fonden till 4 896: 23 kr.

Avdelningen för Kemi och Bergsvetenskap

Medlemmar

Antalet medlemmar vid årsskiftet var 1 248, innebärande en ökning av 39.

Styrelse och funktionärer

Se matrikelsupplement för 1948 sid. 7.

Sammanträden

Under året har hållits 9 ordinarie sammanträden. Dessutom har ordnats föredrag i samarbete med IVA och Kemistsamfundet.

Föredrag

- Den 9 jan.: Civiling. BENGT OOM: »Silikoner, egenskaper och användningsområden».
- Den 13 febr.: Bergsing. ULF ANDER: »Köldbehandling av stål».
- Den 18 mars: Disponent G HALL: »Några synpunkter på cellulosaindustrins produktionsförhållanden».
- Bergsing. C G CEDERVALL: »Åtgärder för produktionsökning vid hyttor och stålverk».
- Den 9 april: Övering. KARL G WALLIN: »Nedtagning av taket i Saxbergets gruva».
- Bergsing. C G CARLSTRÖM: »Faktorer som inverka på indriften vid ortdrivning med hårdmetallborr».
- Den 28 april: Dr AKSEL G OLSEN: »Some Recent Developments in Food Technology» (med IVA o. Kemistsamfundet).
- Den 27 maj: Professor ROBERT F MEHL: »Precipitation from solid Solutions» (med IVA o. KTH).
- Den 7 juni: tf Överdir. BO LUNDBERG: »Flygtekniska Försöksanstalten» en orientering.
- Den 8 sept.: Dr H STÄGER: »Reibung und Schmierung».
- Den 19 okt.: Disponent STEN SIMONSSON: »Bryggerihistorisk översikt». Besök på Bryggerimuseet, S:t Eriks bryggeri och Tekniska Museet.

- Den 28 okt.: Dr H HOPFF: »Polyamidchemie mit besonderer Berücksichtigung der Anwendungsgebiete» (med IVA).
 Den 12 nov.: Civiling. K A RINGDAHL och Bergsing. ÅKE WAHLBERG: »Valsade profiler för svetsade konstruktioner».
 Den 15 dec.: Intendent ORVAR NYBELIN: »Djupvattenstrålningar under svenska Albatrossexpeditionen».

Kompendium

Föredragen från fjolårets kurs i Indunstnings- och destillationsteknik har under året utgivits i form av ett kompendium.

Kommittéer

Avdelningen har varit representerad i följande kommittéer tillsatta av andra organisationer:

Svenska Teknologföreningens kommitté för svetsteknik: Ing. EDVARD E ERIKSSON.

Svenska Nationalkommittén för kemi: dir. E RODLING, ordinarie, professor E NORLIN, suppleant.

Samarbete med andra föreningar m. m.

Avdelningen har samarbetat med IVA, Kemistsamfundet, Svenska Teknologföreningens kommitté för svetsteknik m. fl.

Remisser

Avdelningen har utarbetat yttranden över följande remisser:
 Betänkande med förslag till ny Kungl. Maj:ts förordning angående explosiva varor m. m. (SOU 1948: 8).
 Förslag till färg- och lackteknisk ordlista.

Ekonomi

Anslaget från STF har varit 1 650: — kr jämte ett extra anslag på 825: — kr.

Avdelningen för Teknisk Undervisning

Medlemmar

Antalet medlemmar vid årsskiftet var oförändrat 285.

Styrelse och funktionärer

Se matrikelsupplement för 1948 sid. 7.

Sammanträden

Under året har hållits två ordinarie sammanträden och ett extra.

Föredrag och diskussioner

- Den 18 mars: Professor HENRIK KREÜGER och civiling. TORE POR-SANDER: »Vilken betydelse för produktionen har de tekniska läroanstalternas utbyggnad?»
 Den 27 april: Professor HELMER BÄCKSTRÖM: »Fotografin i teknikens och den tekniska undervisningens tjänst».
 Den 5 okt.: Kanslichef BÖRJE BESKOW: »Industrin och yrkesutbildningen».

Ekonomi

Anslaget från STF har varit 300: — kr jämte ett extra anslag på 150: — kr.

Avdelningen för Skeppsbyggnadskonst och Flygteknik

Medlemmar

Antalet medlemmar vid årsskiftet var 453, innebärande en ökning av 16.

Styrelse och funktionärer

Se matrikelsupplement för 1948 sid. 7.

Sammanträden

Under året har hållits 8 sammanträden.

Föredrag

- Den 28 jan.: Civiling. BJÖRN BERGQVIST: »Skalkonstruktioner i flygplan.» Intryck från en resa i England.
 Civiling. LARS AXEL STRÖMBERG: »Katapultstolen; ett livräddningsproblem och dess lösning».
 Den 25 febr.: Civiling. HANS EDSTRAND: »Skeppsprovningstekniken av i dag i USA».
 Den 19 mars: Marinöverdir. H QVISTGAARD: »Importplanen och verkstadsindustrin».

- Den 4 juni: Övering. G BERTSSON: »Några synpunkter vid planering av varvsanläggningar».
- Den 22 sept.: Civiling. BIRGER HOLMER: »DC 6 — ett modernt trafikflygplan».
Redaktör GUNNAR KNUTSSON: »Atlantflygtrafiken».
- Den 20 okt.: Varvsing. P STENBERG: »Synpunkter på behovet av lämpligare material för fartygsbyggen».
Civiling. N G LEIDE: »Schnadtmotoden — en provmetod för förbättrad kännedom om stålmaterial och elektroder».
- Den 17 nov.: Professor E HOHWÜ CHRISTENSEN: »Fysiologiska synpunkter på nödvändigheten av tryckkabiner vid flygning på stora höjder».
Ingenjör L STENSTRÖM: »Ultraljud och tryckfallssjuka».
Civiling. L BRISING: »Konstruktiva synpunkter på tryckkabiner».
Civiling. P T FAXÉN: »Apparater för tryckkabiner».
Civiling. Bo N:SON HÖFSTRÖM: »Tryckkabinsystemet i DC-6».
- Den 8 dec.: Civiling. K A RINGDAHL: »Om svetsvarvets arealbehov».

Ekonomi

Anslaget från Svenska Teknologföreningen under året har varit 1 650: — kr jämte ett extra anslag på 600: — kr.
Skeppsbyggarnas hjälpfond uppgick vid årsskiftet till 8 787: 23 kr.

Avdelningen för Industriell Ekonomi och Organisation

Medlemmar

Antalet medlemmar vid årsskiftet var 1 219, innebärande en ökning under året med 44.

Styrelse och funktionärer

Se matrikelsupplement 1948 sid. 8.

Sammanträden

Avdelningen har under året hållit 5 sammanträden. Sammanträdet den 21 maj hölls i Finspång och Åtvidaberg tillsammans med Östergötlands Tekniska Förening i Linköping.

Föredrag

- Den 19 febr.: Bergsing. ISAK FORSLUND: »Gjuteriets mekanisering med hänsyn till arbetskraft, produktivitet och ekonomi».
- Den 18 mars: Professor ROBERT KRISTENSSON: »Nya erfarenheter från USA av utbildning i industrin».
- Den 21 maj: Direktör ALBERT ENGVALL: »Centralisering eller decentralisering i industriell drift».
- Den 7 okt.: Civiling. DAVID ÖSTERBERG: »Hur bygga billigare?»
- Den 2 dec.: Professor GUNNAR HECKSCHER: »Byråkratins psykologi».

Studiebesök

- Den 21 maj: STAL och Svenska Metallverken i Finspång.
- Den 22 maj: Åtvidabergs Industrier och samhälle.

Kursverksamhet

Avdelningen ordnade den 31. 3.—3. 4. en kurs i Arbetsförenkling med föreläsningar av professor DAVID B PORTER, New York University, med ett 70-tal deltagare.

Tillsammans med Företagsekonomiska föreningen, Svenska Ekonomiföreningen och Handelshögskolan i Stockholm hölls en kurs i Företagsledning den 31. 3.—2. 4. med dr HARRY ARTHUR HOPF, New York, som föreläsare.

Publikationer

Industriförbundets »Rationaliseringsrevy» har liksom föregående år utsänts till avdelningens medlemmar.

Samarbete med andra föreningar

Samarbetet med Företagsekonomiska föreningen och Svenska Ekonomiföreningen har fortsatt under 1948.

Ekonomi

Avdelningen har under året haft ett anslag från Svenska Teknologföreningen på 1 200: — kr jämte ett extra anslag på 600: — kr.

Från tidigare anordnade kurser kvarstår ett överskott av 817: 62 kr.

Avdelningen för Grafisk Teknik

Medlemmar

Antalet medlemmar i avdelningen var vid årsskiftet 112.

Styrelse och funktionärer

Se matrikelsupplement 1948 sid. 8.

Sammanträden

Avdelningen har under året hållit 5 ordinarie sammanträden.

Föredrag

- Den 17 febr.: Civiling. CARL J BERGENDAHL: »Varför kan USA tillverka tidskriftspapper och icke vi?»
- Den 5 april: Föreståndaren för Tobaksmuseet BERTIL BJÖRNBERG: »Tobaketiketten genom tiderna». Besök vid Tobaksmonopolets anläggningar på Söder och vid Tobaksmuseet.
- Den 2 juni: Under huvudrubriken: »Olika sidor av grafisk tekniks utveckling under de senaste åren»:
Direktör E KULLING: »Grafiska undervisningsanstalter och grafisk lärlingsutbildning».
Civiling. G CARLSSON: »Grafisk forskning».
Direktör B ALM: »Framsteg inom grafisk maskinkonstruktion».
Professor H BÄCKSTRÖM: »Ett decenniums utveckling inom fotografien».
- Den 27 sept.: Civiling. J E ÖHLSSON: »Planering av fabriksbyggnader för grafisk och annan industri».
I »Dagens eko» berättade rektor Bror Zachrisson om det grafiska undervisningsväsendets pånyttfödelse i Tyskland.
- Den 26 nov.: Redaktör RUNE MOBERG: »Hur en bildtidning kommer till».
Chefredaktör SVEN A HANSSON: »Tryckfel och andra blomster i den typografiska örtagården» ett kåseri.

Kursverksamhet

Den 25—27 november anordnade avdelningen en kurs i Trycksakskunskap omfattande 15 föreläsningar och 2 studiebesök. Antalet deltagare i kursen var 35.

Ekonomi

Avdelningen har under året haft ett anslag från Svenska Teknologföreningen på 400: — kr jämte ett extra anslag på 200: — kr.

Kursen i Trycksakskunskap lämnade ett överskott på 838: 58 kr.

Avdelningen Tekniska Fysikers Förening

Medlemmar

Antalet medlemmar vid årsskiftet var 100.

Styrelse och funktionärer

Se matrikelsupplement 1948 sid. 8.

Sammanträden

Under året har hållits 10 sammanträden, en filmafton, ett studiebesök, vårbal och julfest.

Föredrag m. m.

- Den 27 jan.: Civiling. GUY VON DARDEL: »2 MV röntgenanläggning med bandgenerator».
Civiling. TORSTEN WILNER: »Några enkla kärnfysikaliska experiment».
- Den 24 febr.: Aktuarie BENGT WEIBULL: »Matematik på hålkort».
- Den 18 mars: Direktör H TÖRNEBOHM: »Konservatism inom tekniken».
- Den 20 april: Docent C H JOHANSSON: »Några mätmetoder i samband med detonikforskning».
Fil. kand. U LANGEFORS: »Markvågor vid sprängning».
- Den 11 maj: Professor W WEIBULL: »Moderna metoder för spännings- och deformationsmätningar inom hållfasthetslära».
Inlägg av:
Tekn. lic. SVERKER SJÖSTRÖM: »Spänningsoptiska mätningar».
Civiling. ERNST FROMÉN: »Erfarenheter av bl. a. långtidsmätningar med induktiva givare».
Professor W WEIBULL: »Mätning av plastiska töjningar».
Civiling. BJÖRN BERGQVIST: »Töjningslack (stresscoat) och trådtöjningsgivare».
Fil. lic. GOTTHARD GUSTAFSSON: »Trådtöjningsgivare».

- Den 23 sept.: Dr F P BOWDEN, Cambridge: »The initiations of explosions by impact and by friction».
- Den 26 okt.: Docent ERIK INGELSTAM: »Rapport från internationell optikerkonferens i Delft».
- Professor W WEIBULL: »Sedimentbestämningar under Albatros expeditionen».
- Den 23 nov.: Statsgeodet ERIK BERGSTRAND: »Noggrann nybestämning av ljusets hastighet med geodimetern».
- Den 9 dec.: Professor MARTIN DEUTSCH, Massachusetts Inst. of Technology: »New fast detectors for nuclear radiations».
- Den 13 dec.: Professor P M S BLACKETT: »On the magnetic moments of rotating bodies».

Kursverksamhet

Den 25—27 november anordnades tillsammans med Svenska sällskapet för fotogrammetri en kurs i Optik omfattande 10 föreläsningar. Deltagarantalet var 145.

Kommittéer

Som en följd av sammanträdet den 11 maj tillsattes »Spännings-töjnings-kommittén», vilken ordnat två sammanträden och ett studiebesök nämligen:

- Den 10 juni: Visning av bilder över mätapparatur vid amerikanska dammar samt över några användningar av spricklack.
- Den 15 sept.: Professor LUDWIG FÖPPL, München: »Spannungsoptik und ihre Anwendung».
- Den 8 dec.: Besök vid Nitroglycerin's detoniklaboratorium i Vinterviken.

Ekonomi

Anslaget från Svenska Teknologföreningen har varit 800: — kr jämte ett extra anslag på 400: — kr. Det till fjolårets mättekniska konferens lämnade garantibeloppet, 2 000: — kr, har under året återbetalts.

Räkenskaperna för kursen i optik hade vid årsskiftet icke kunnat avslutas.

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS STÄMMA
DEN 23 NOV. 1949

VALNÄMNDENS ÖRNAC TILL STYRELSE OCH

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS HANDLINGAR NR 352